

Yhteistyöpajan yhteenvedo

(muu yhteistyö)

Yhteistyön -työpaja, MMM
1.4.2019, webinaari 25.4.2019
Marianne Selkäinaho

1

Kuka on:

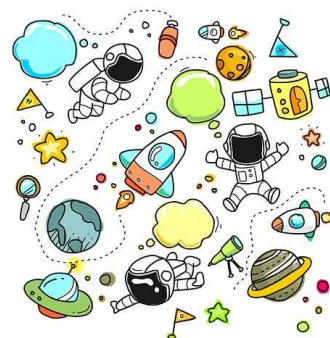
• 4H:sta tai muusta yhdistyksestä • Viljelijä • Muu yrittäjä • Oppi- tai tutkimuslaitoksen edustaja • Neuvontajärjestön edustaja • Kunnan tai kaupungin edustaja • Metsäsektorilta • Maataloussektorilta • Kylätoimija • Hyvinvointi- / palvelusektorilta	• ELY-keskuksesta • Leader-ryhmästä • Maakuntaliitosta • Ruokavirastosta • TEM:stä • OKM:stä • Muu taho, mikä? • Nuori • Kehittäjä • Innovaattori
--	--

2

Työpajan tavoite

- Keskustella, ideoida ja lisätä yhteistä ymmärrystä keinoista, miten **yhteistyöllä ja uusilla toimintatavoilla** varmistetaan tulevan kauden tehokkaat ja toimivat kehittämisvälineet
- Auttaa maa- ja metsätalousministeriötä valmistelussa ja sen ohjeistuksessa.
- Verkottaa osallistujia
- Tuottaa ideoita uuteen yhteistyöhön osallistujille

3

Kuluvan ohjelmakauden välineet tässä teemassa:

- Yleishyödylliset kehittämishankkeet
- Elinkeinojen kehittämishankkeet
 - Yritysryhmähankkeet
- Myös yritysrahoitus (mutta ei käsittelyssä tänään)

4

Kuluvan ohjelmakauden välineet:

- 7.1 maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen;
- 7.2. investoinnit kaikenlaisten pieninfrastruktuurien luomiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi, uusiutuvia energialähteitä ja energiansäästöä koskevat investoinnit mukaan luettuina;
- 7.3 laajakaistainfrastruktuurin, myös sen luomisen, parantamisen ja laajentamisen, passiivisen laajakaistainfrastruktuurin sekä laajakaistan ja julkisten sähköisen hallinnon ratkaisujen saatavuuden;
- 7.4 investoinnit maaseutualueille suunnattujen paikallisten peruspalvelujen, vapaa-aika ja kulttuuri mukaan luettuina, ja niihin liittyvän infrastruktuurin perustamiseen, parantamiseen tai laajentamiseen;
- 7.5 investoinnit vapaa-ajan infrastruktuurin julkiseen käyttöön, matkailuneuvontaan ja pienimuotoiseen matkailuinfrastruktuuriin;
- 7.6 kylien, maaseutumaiseman ja luonnonarvoltaan merkittävien alueiden kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, ennallistamiseen ja kohentamiseen liittyvät selvitykset ja investoinnit, niihin liittyvät sosioekonomiset näkökohdat mukaan luettuina, sekä ympäristöalan tiedustustoimet.
- 16.1. Maaseudun innovaatioryhmien perustaminen ja toiminta;
- 16.2. Pilottihankkeet ja uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja teknikoiden kehittäminen maataloudessa, elintarvikealalla ja metsätaloudessa;
- 16.3. Yhteistyö pienten toimijoiden välillä, yhteisten työprosessien järjestämisessä sekä tilojen ja resurssien jakamisessa sekä maaseutumatkailuun liittyvien matkailupalvelujen kehittämiseen ja/tai saattamiseen markkinoille;
- 16.4. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden perustamiseksi ja kehittämiseksi sekä paikalliset menekinedistämiset lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden kehittämiseksi; 16.5. Yhteisiin toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä ympäristöhankkeita ja nykyisiä ympäristökäytäntöjä koskeviin yhteisiin lähestymistapoihin;
- 16.6. Horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö toimitusketjun toimijoiden välillä elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tuottamiseksi kestäväällä tavalla;
- 16.9. Maataloustoiminnan monipuolistaminen, terveydenhuollon, sosiaalisen integroitumisen, yhteisön tukeman maatalouden sekä ympäristöä ja elintarvikkeita koskevan koulutuksen aloilla toteutettavat toiminnot.
- 16.0. Muut ohjelman prioriteetteja tukevat toimet, joita ei voida kohdistaa johonkin edellä mainittuun teemaan.

5

Tulevaan CAP-suunnitelmaan sisältyvät tukitoimityypit: CAP 2021-2027

- ympäristö-, ilmasto- ja muut hoitositoumukset;
- luonnonhaitat ja muut aluekohtaiset haitat;
- tietyistä pakollisista vaatimuksista johtuvat aluekohtaiset rajoitteet;
- investoinnit;
- nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittaminen ja maaseudun yritystoiminnan käynnistäminen;
- riskinhallintavälineet;
- yhteistyö;
- tietämyksen vaihto ja tiedottaminen

6

Yhteistyötoimenpide 2021-

71 artikla Yhteistyö

- Jäsenvaltio voi myöntää tukea yhteistyöhön tässä artiklassa vahvistettujen ja jäsenvaltion YMP:n strategiasuunnitelmassa täsmennettyjen edellytysten mukaisesti 114 artiklassa tarkoitetun maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä käsittelevän **eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden toimijaryhmien** toteuttamien hankkeiden ja **Leaderin**, jota kutsutaan asetuksen (EU) [yhteisiä säännöksiä koskeva asetus] 25 artiklassa yhteisölähtöiseksi paikalliseksi kehittämiseksi, valmistelua ja toteutusta varten sekä edistämään **laatujärjestelmiä, tuottajaorganisaatioita tai tuottajaryhmiä** tai [muita yhteistyömuotoja](#).
- Jäsenvaltio voi myöntää tämän tukitoimityypin mukaista tukea ainoastaan edistääkseen **yhteistyömuotoja, joihin osallistuu vähintään kaksi yhteisöä** ja joilla edistetään 6 artiklassa vahvistettujen erityistavoitteiden saavuttamista.

7

CAP-asetusluonnos:

- Tuen avulla olisi pystyttävä luomaan ja panemaan täytäntöön vähintään kahden yhteisön välinen yhteistyö YMP:n tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuki voi kattaa kaikki tällaiseen yhteistyöhön liittyvät näkökohdat, esimerkiksi seuraavat: laatujärjestelmien perustaminen; **yhteiset ympäristö- ja ilmastotoimet; lyhyiden toimitusketjujen ja paikallisten markkinoiden edistäminen; pilottihankkeet; maatalousalan tuottavuutta ja kestävyyttä käsittelevään eurooppalaiseen innovaatiokumppanuuteen kuuluvat toimijaryhmien hankkeet ja paikalliset kehittämishankkeet, älykkäät kylät, maaseudun arvoketjut esim. uusiutuvaan energiaan liittyen, koneasemat ja koneiden yhteiskäyttö; maatilakumppanuudet; metsäsuunnitelmat; verkostot ja klusterit; maatalojen kuntouttava käyttö; kumppanuusmaatalous (*social farming; community supported agriculture*); Leader-ohjelman toimet; sekä tuottajaryhmien ja tuottajaorganisaatioiden perustaminen ja **muut yhteistyömuodot**, jotka katsotaan tarpeellisiksi YMP:n erityistavoitteiden saavuttamiseksi.**

8

Komission valmistelemat 9 tavoitetta CAP-uudistukselle

9

CAP27-uudistus: valmisteluvaiheet (1)

- Komissio järjesti julkisen kuulemisen keväällä 2017
- Komissio: tiedonanto uudistuksesta 29.11.2017.
- Komissio: EU:n monivuotinen rahoituskehys ehdotus MFF 2.5.2018
- Komissio: CAP-lainsäädäntöpaketti 1.6.2018
 - CAP-suunnitelma-asetus
 - Horisontaaliasetus
- Nyt: Neuvosto (työryhmät läpikäyvät asetusehdotukset, MEK, Neuvosto) ja EP muodostavat kantojaan
- Rahoituskehys päätös (huippukokous)
- Perusasetusten hyväksyntä (neuvosto ja EP)
- Alemmanasteisten EU-säädösten valmistelu

10

CAP27-uudistus: valmisteluvaiheet (2)

- Kansallisten linjausten valmistelu
- CAP-suunnitelman valmistelu
- CAP-suunnitelman hyväksyttäminen komissiossa
- Kansallinen säädösvalmistelu (määrä ja merkitys kasvaa)
- Toimeenpano (prosessit, tietojärjestelmät, ohjeet, ym.)
- Uudistetut CAP-välineet käyttöön 2021/2022/2023?

11

Maaseutuohjelman yhteistyöhankkeista kuluvalle kaudella 2014-2020

- Yli 670 hanketta (n. 110 milj. €)
 - 74% ELY-rahoitteista (yht. 94 milj. €), keskimäärin 189 000 € / hanke
 - Alueiden välisiä hankkeita 91 kpl
 - Kansainvälisiä hankkeita 3 kpl
 - Yritysryhmähankkeita 91 kpl, n. 9 milj. €, keskimäärin 98 900 € / hanke
 - 26% Leader-rahoitteisia, keskimäärin 53 000 € / hanke
 - Alueiden välisiä hankkeita 11 kpl
 - Kansainvälisiä hankkeita 11 kpl
 - Yritysryhmähankkeita 65 kpl, 2,3 milj. €, keskimäärin 35 400 € / hanke
- Valtakunnallisia hankkeita 9 kpl
- Etelä-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa aktiivisimpia

12

Parhaat kokemukset ja tulokset yhteistyöstä?

- Tapahtumat, törmäyttäminen: verkostoa ei voi luoda sähköpostilla
- Eri sektoreiden välinen yhteistyö, kumppanuus esim. pienissä maaseutukunnissa
- Esim. viljelijöiden ja koodareiden törmäyttäminen
- Uudet, yllättävät kumppanuudet
- Yritykset mukana yhteistyössä
- Nuoret mukana yritysten kanssa tehtävässä työssä
- Asia, tavoite ennen kuin kohderyhmä: yhteistyön motiivi

Mitä yhteistyötä tarvitaan ja miten se käynnistyy?

Minkälaista yhteistyötä tarvitaan ja mitä varten? Minkälainen yhteistyö tuottaa tulosta? Keiden tulisi tehdä yhteistyötä? Mitä onnistuneen yhteistyön tuloksena syntyy?

- Pienet, nopeat kokeilut, epäonnistumisen hyväksyminen
- T&K&I –yhteistyö osaamisen, tuotteiden/ palveluiden kehittämiseksi (klusteri- tai innovaatioyhteistyö erilaisten toimijoiden kesken)
- Kuntayhteistyö (kuntien sisällä ja välillä)
- Ruuan ympärille tarvitaan lisää toimintaa, esim. REKO
 - Brändäystä (esim. antibioottivapaus), myyntitaitoa, yhteistä visiota

15

Mitä tarvitaan?

- Ideoiden jakaminen, ettei kehitetä samoja aihioita
- Yhteissuunnittelu (online?)
- Yhteistyön väline, platform, foorumi...
- Rahoittajien järjestämiä speed-dating –tilaisuuksia (ideoiden testaaminen)
- Yhteistä näkemystä, analysointia, priorisointia ja osallistamista.
- Välittäjä, kokoonjuoksija, fasilitaattori, ”broker”
- Rajat ylittävää, mm. kielirajat ylittävää yhteistyötä
- Tarpeiden ja ratkaisujen ymmärtäjiä ja kokoajia
- Verkosto-osaajia, joilla ansaittua luottamusta
- Oikeanlaiset välineet, valintakriteereitä ja konkreettisia tulostavuuksia

16

Yritysryhmähankkeet Pohjois-Pohjanmaalla

Esimerkkejä eri toimialoilta:

- <https://www.youtube.com/watch?v=oASKsvimyUc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8Bjaz2TdvqU>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Syf3weZdFUE>
- <https://www.youtube.com/watch?v=M8pGE7CNBDg>

17

Minkälaista yhteistyötä yritykset tarvitsevat?

- Parasta, kun yritykset itse rekrytoivat hankevetäjän (yritysryhmään)
- Hankevetäjällä oltava vahva luottamus koko ryhmässä
- Elinvoimakoordinaattorin rooli?
- Joustavaa toimintaa, eri tahtisuus, erilaiset tarpeet ja osaamiset
- Viljelijöiden yritysryhmät ja muu yhteistyö (esim. kumppanuusmaatalous, viljelykierrot isosti, yrityssymbioosit, imagotyö)
- Viljelijät neuvojina toisilleen, vertaistuki
- Pienillä yrityksillä haasteita, eivät voi osallistua yritysryhmiin: yksityisen rahoituksen osuus

18

Minkälaista yhteistyötä yritykset tarvitsevat?

- Samankaltaisten yritysten tiivis yhteistyö
 - tuotteiden / palveluiden kehittämiseksi
 - markkinoille pääsemiseksi, markkinoiden luomiseksi (tuottajaryhmä, yritysryhmä)
 - yhteishankintojen kilpailuttamiseksi
 - vertaisryhmässä tiedon ja osaamisen jakaminen
- Innovaatioyhteistyö erilaisten toimijoiden kesken
- Resurssien keräämiseksi
- Verkottuminen uusille markkinoille pääsemiseksi (esim. kv-yhteistyö)
- Energia-ala, kiertotalous, kyläpalvelut, kv-markkinointi, vähähiilinen matkailu, agroekologinen symbioosi, digitalisaatio
- Yhteistyötä ilman sektorirajoja (esim. rakennusala)

19

Maaseudun palvelujen kehittäminen kuluvalle kaudella

- Yli 3166 hanketta koko maaseudun palvelujen ja kylien kehittämisen toimenpiteessä (M07)
 - Palvelujen kehittäminen ja kylien kehittäminen
 - Laajakaistahankkeet
 - Digitalisaation edistämishankkeet
 - Ympäristöhankkeet (kulttuuri- ja luonnonympäristö) + suunnitelmat
 - Liikunta- ja vapaa-aika sekä matkailuun liittyvät yleishyödylliset investoinnit ja hankkeet
- Palvelujen kehittäminen (ilman investointeja) 753 hanketta, 59 milj. €
 - 59 ELY-rahoitteista: 14 milj. €, keskimäärin 240 000 € / hanke
 - 694 Leader-rahoitteisia, 45 milj. €, keskimäärin 65 000 € / hanke
- Eniten palveluja on kehitetty Pirkanmaalla, Pohjois-Karjalassa, Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Satakunnassa

20

-

Koulukokeilu 2018-2021

- Lapinjärven kunta ja Eskolan kylä löysivät toisensa Kuntaliiton työpajassa
- Testataan, miten digitaalisilla yhteyksillä voidaan tuottaa opetusta etäisyyksien päähän
 - Oppimistulokset, taloudellisuus, käytännön ratkaisut
- Eskolassa on oma opettaja ja koulunkäynnin ohjaaja, Eskolan Kyläpalvelu Oy vuokraa tilat ja myy ruokapalvelut Lapinjärven kunnalle
 - Digiyhteyksillä apua tiettyihin oppiaineisiin, ryhmittöihin, opettajalle kollegoiden tukea...
- Kolmevuotinen kokeilu, VNK:n myötävaikutuksella
- Jo nyt opetuksenjärjestämismalli osoittautunut erittäin edulliseksi

Toiveemme CAP-suunnitelmaan

1. **Yhteiskunnallisten yritysten erityisaseman huomiointi** (Suomessakin) > oma tukijärjestelmä (muissa EU-maissa verotuksessa helpotuksia)
2. Kylien (ja järjestöjen) näkyvyys suunnitelmassa merkittävänä toimijoina ja palveluntuottajina > Smart Village hyvä ”työkalu” ja imagoväline – rahoitustakin kenties luvassa?
3. Leader-järjestelmän arvon tunnustaminen ja tukeminen, eikä missään tapauksessa heikentäminen

Leena Hyrylä: yhteistyötä Kaakkois-Suomessa

25

Kotona asumisen turvallisuus KAT 2

- Pää tavoitteena on läkkäiden **ihmisten kotien asumisturvallisuus-työskentelyn kehittäminen koordinoitulla toimijaverkoston mallilla**, jota voidaan soveltaa ja mallentaa muuallakin Suomessa.
- Tuloksena muodostuu kotona asumisen **turvallisuuden toimijaverkosto, jossa roolit ovat selkeät**, tiedostetaan keskinäisriippuvuudet, tehtävät on jaettu, **vastuut ovat selvillä**, kommunikaatio yhdenmukaista ja toimivaa, turvallisuusteknologia osana kokonaisuutta sekä osaaminen tasalaatuista.
- Kotona asumisen **turvallisuus lisääntyy ja eri toimijoiden tuottamia palveluja käyttävät ihmiset ovat yhdenvertaisessa asemassa**.
- <https://www.kotonaasumisenturvallisuus.fi/hanke/kat-2-hanke>

Mitä tarvitaan palvelujen kehittämiseksi?

- Palvelumuutosagentteja kunnissa tai kylillä
- Kyläturvallisuuden panostamista, esim. kylien pöydät
- Digipalvelujen kehittämiseksi tarvitaan koordinaatiota
- Uusia malleja rahoitukseen muualta Euroopasta, esim. laskeva tukitaso pitkissä hankkeissa Italiassa
- Nuorten näkemykset
- Kehityksen jarrut otettava mukaan suunnitteluun
- Yleishyödyllisen ja yritystoiminnan välillä harmaa alue
 - Yhteiskunnalliset yritykset ja kevytyrittäjyys
- Rahastojen välinen yhteistyö

27

Älykkäät kylät (Smart Villages):

28

Komission ja ENRD:n ajatuksia toteutukseen

- Jäsenmaan tulee kuvata Smart Villages –toimenpide CAP-suunnitelmassa
- Smart Villages are about channelling the energy, vision and commitment of local people towards local action. The project examples and initiatives clearly indicate that Smart Villages usually begin with **local people coming together around a common problem or a common vision in order to implement some form of 'plan of actions' to achieve a specific goal.**
 - Toimintasuunnitelma yhteisen haasteen ratkaisemiseksi tai paikallisten voimavarojen hyödyntämiseksi
- Suomessa kylätoiminnalla pitkät perinteet. Älykkäiden kylien kehittämisessä tavoitteet ja teot vol 2 (vrt. Utajärven älykyläkokonaisuus)

29

Älykkään kylän suunnitelmassa toteutettavia toimia:

30

Älykäs kylä

- paikka asua, elää, olla, työskennellä, harrastaa, vetovoimainen ja vastaanottava myös uusille asukkaille – myös 50 vuoden kuluttua
- työpaikkoja, peruspalveluita, yhteyksiä, älykkäitä liikennetkaisuja, suotuisa ilmapiiri yrittäjyydelle
- mahdollistettava uudenlaisia liiketoimintamalleja, kuten portaalipohjaisia palveluita ja autettava nykyisiä maaseutuyrityksiä yhdistämään, integroimaan ja toimimaan paremmin myös kaupunkien kanssa
- maantieteellisen pääoman tunnustaminen ja muut erikoistumis- tai monipuolistamismahdollisuudet
- Älykkäät logistiikkaverkot mahdollistaisivat kylän tuotteille ja palveluille reittejä tehokkaammin kaupunkien ja globaaleilla markkinoilla.

Vaihtoehtoisia toteutusmalleja keskusteluun (Co-operation)

Malli	Innovaatiokumppanuus (EIP) -tyyppinen hanke: Smart Village Groups / Älykäs kylä -ryhmähanke	Älykkäiden kylien aktivointihanke / teemahanke / koordinaatiohanke, esim. Leader-strategian osana	Älykkäiden kylien verkostoituminen
Mitä ja miten	Toiminnallinen ryhmä, jossa mukana kylätoimijoita ja muita paikallisia toimijoita, kuten yrittäjiä (ml. viljelijöitä), yhdistystoimijoita, tutkijoita ym. Ryhmä toimisi kylän innovaatiomootorina. Esim. 3 tahoa mukana. Hankkeella konkr. tavoitteet ja toteutusaika esim. 5 v. Älykkään kylän suunnitelma ja sen toteuttaminen, ml. Investointeja.	Älykkäiden kylien aktivaattori / innovaattori, joka saattaa asioita tiedoksi ja saa asioita tapahtumaan. Voisi olla useamman Leader-ryhmän yhteinen tai alueen ELY-Leader yhteinen. Vrt. Viestintähankkeet kuluvalle kaudella.	Älykkäiden kylien verkostotyötä. CAP-verkoston osana tai muuten. Ohjausta, aktivoimista, tiedonjakoa, tapahtumia, tapaamisia... Yhteistyötä eri rahastojen välillä.
Indikaattorina:	Ryhmähankkeiden määrä?		

Miten tästä eteenpäin?

- Työ jatkuu (ja sitähan riittää!)
- Webinaari tämän työpajan tuloksista 25.4.2019

33

Merkkaa kalenteriin #maapuhuu

#Maaseutuparlamentti 2020

1.-3.10.2020 Kurikassa

ja Maaseutuparlamentti 2023
Nurmeksessa

34